

מסורת הש"ס

^(א) וַיִּגַּד הָרֹאשׁׁ וְרֵשִׁיׁ׃ וְכֵס כֵּס שִׁמְוִן, (ב) כִּי־צַד־נָגַד וְטַס אִתָּהּ רֵבִי יִרְמְיָה וְכִיָּה בְנוֹתָיוֹן לָהּ, (ג) פִּי בְקַטְוִם, (ד) שָׁמַת קָא: לַעֲלִי כֹ, (ה) וְיָלִידְכֶּהָ, (ו) וְיָלִידְכֶּהָ, (ז) וְכִסְיָהּ, (ח) וְכִסְיָהּ יָתִ׃

הגהות הב"ח

^(א) רש"י ד"ה צאנל ליה היקף וכו' ולא צנל ליה היקף קמא תלמי' וי"צ ס"א משם קמא: (ב) ד"ה הרחיק ור"ה המחיצה מלשון הדיא': (ג) ו"ה ד"ה הרסנין וכו' על גובה התל הועיל הואיל והדר כפ"ל והדיא': (ד) הוב' ד"ה מאן דשרי וכו' ובצנל נמי לית ביה, ונכסי' הגי' וכו"ש שצ"ל דלית כו':

גליון הש"ס

גמ' קרפא בית שלש וקריה בו בית סאה, ע"י לקמן דף 5 ע"א הוב' ד"ה אלא שמי:

מוסף רש"י

דשרא ליפתא אפילוא דארעא דגרי. שוער לפת תמן נקטש על צקע הגר ולא כיסה עפר ולא עשה כלום כי אם וזיקת הלפת תמן הרחיק לא הוה חזקה, שהרי לא נשה שום מיקון צקקע והשלכת ורע צקקע אילו מנשה אלא אם כן ורע ואחרי מכסהו עפר, ואשכ"ח שנבל הלפת ונשעש צקקע היס והתמר, ממילא הוה דקשנת, ולא דמי לרפק נה פורתא דמעשה קעציד גנוף היקקע ומנצת היקקע מיד תמרתה וז (רשב"ם ב"ב דו), אכסדרה בבקעה. הצקעה כחמלם, כדאמרין צילאות השבת (שבת ו:י) ואכסדרה וז פירוט מר' רוחומיה ועומד קרירה על ד' יתדות ומתנין ד' קריות מימד לתד ועליהן מנדרין הנסרין, ואזנן הקריות קרי פי תקרה, והאי דנקט צקעה משום דנעיר תסם אכסדרותא קממות לנקוף בית א' חלה, ואשכח מחיצה אחת או שמים ומודה שמואל הסם למטלטלין (קמחן צ:י) להכי נקט צקעה דמתוך שאניה סמוכה לצית אין לה דפנות, שאין עושין דפנות לשם אכסדרה (סוכה יח:).

רבינו חננאל

מאן דשרי דהא לית בה דיוורין וכחצר דמיא, ומאן דאסר גזר דילמא מיתבי בה דיוורין. וק"ל הילכתא כמאן דמיקיל ושרי ולא חישי דדיוורין, וכבר פירשנה למעלה (א' ורחבה) [דברבהבן] ורבים הוא (ולא) [דלא] חישינה, אבל ברחבה דחידר זימנין דמימליך ובני בתו ודיורי בה דיוורין. קריפף יתר מבית סאתים שלא הוקף לדירה ובא למעטו באילנות לא הוי [מיעוט], דהא נטיעת אילנות בחצר כחצר דמו כדאמרן. ועוד גבוה ה' טפחים רחוק ד' טפחים

דליים זה דיוורין. שיאסרו על בני מצוי הלכך רשות בני מצוי הוא ובני צביל לא אסרי עלה דהוי כחצר קטנה שנפרצה לגדולה דגדולה מותרת וקטנה אסורה ושביל לא מתקנינן ליה גזרה שמא יאמרו לחי מועיל לשביל דעלמא: **צאנלות** לא הוי **מיעוט**. דדךך קרפף להיות זו

צנה זו עמוד. ואפילו צאנמעט ובכך

נתמעט מצית סאתים: **פחות מג'**.

טפחים אפי' נתמעט מצית סאתים

כמאן דליתיה דמי': **דהא נפקא ליה**

מסורה לצוד. כלומר דהא חשיב ליה

ה"נ חשיבי ולא צנל: **הרחיק מן הכותל**.

של קרפף ד' טפחים ועשה מחיצה

(ו) לדירה: **הועיל**. מחיצה זו להיות היקף

חדש והוי פתח ולצנוף הוקף: **פחות מג'**

לא הועיל. דהוי כמחיצה על גבי מחיצה.

ולא נתמעט מצית סאתים מיירי מדלא

נקט מיעוט ואינו מיעוט דלא נתמעט

ודאי הוי מיעוט שאפילו הוסיף על עוצי

הכתלים עד שנתמעט שפיר דמי

כדלקמן אלא למיהוי פתח ולצנוף הוקף

מיירי: מחני לקווא. להך פלוגמא

דלעיל ואמר דצנלשה דנפק ליה מתורת

לצוד כולוהו מודו דעמוד הוי מיעוט

ומחיצה הויה מחיצה לדירה ולא

כמוסיף וצפחות משלשה פליגי:

עח צנעי. והוסיף על עוצי הכתלים

עד שנתמעט. והאי לאו רבה זר

שימי קאמר לה אלא מילתא צאנפי

נפשיה הוה: **ויכול לעמוד**. הניט

צפני עצמו שעשוי צעוצי שאפילו

ינטל כותל הראשון יכול זה לעמוד:

הוי מיעוט ולא הוי מיעוט גרס הכא:

הרחיק מן הסף: **עצקרפף ויש מן**

התל עד המחיצה יותר מצית סאתים

הרבה ועשה מחיצה לדירה אצל התל

צרחוק ד' טפחים ועדיין יש יותר

מצית סאתים צין ישנה לחדשה אצל

זו לדירה עשאה: **הועיל**. והכל מותר:

לא הועיל. דהויה מחיצה על גבי

מחיצה: וחד אמר **הועיל**. דקסצר

מחיצה ע"כ מחיצה מהניל להיות

היקף לדירה: **נכנסי** הגר. שמת

ואין לו יורשין אין זו חזקה לקנות

ואם צא אחר והחזיק צהן קנה

האחרון: צצנפ. כנוון לענין היקף

לדירה שנחמילה הימה מחיצה הוגנת

אלא שלא הוקפה לדירה: הכי גרסינן

מודה לו רב ששם שאם עשה מחיצה

על הסף ולא גרסי' **על שפת**. והכי

פי' אף על גב דפליג ואמר דלא

מישתרי קרפף צהכי היינו טעמא

שהדר צקרפף צאזיר מחיצות

התחתונות דר אצל אם היה תל

יותר מצית סאתים ועשה מחיצות

סביב עליו להשתמש על גובה התל (ו:י)

הואיל. והדר על התל דר צאזיר

מחיצות העליונות ולא מחני ליה

תחתונות מידי הלכך לאו מחיצה על

גבי מחיצה הוה: **צעי רבה**. למ"ד

אין מחיצה על גבי מחיצה נצלעו

התחתונות צקרקע שהיה העפר רך

לנכסי הגר. קא מיעביא ליה אי לא

קמעכשו קניו לו: **דשדא ליפתא אפילו**. נטע לפת צגומא שמואל צקרקע הגר ולא חפרה הוה דאי חפרה צמכוש ראשון קנה: לא

קא שנת. ולאו חזקה הוה ואנן נעל גדר ופרך כל שהוא תנן (ב"ב דף מב). מידי דמהוי הוי חזקה: **מחילא שנת**. וההיא שנתא

לאו איהו מחזיק צה אלא לפת הוה דשנח ואילו. והכא נמי כיון דצשעתא דהחזיק לאו חזקה הוה כי הדור הוי מחיצות ממילא

הוה דהוה ולא איהו דעביד: **אלא לענין שצפ**. אי משתרי צעליונות שהיו צנילות עד עכשיו: **לזרוק**. לחומרא: **וקירה זו צים**

סאה. קירוי גג: **אזיר קירווי מייסרו**. סאה המקורה מיחסצא צהדי אידך כאלו לא קירוהו ואכתי הוי יותר מצית סאתים: **אין אזיר**

קירווי מייסרו. דאמרין פי תקרה יורד וסותם: **אכסדרה**. מקורה צגג חלק כעליות שלנו ואינו משופע והיא קירוי שצכל הש"ס:

עושיין פסין פרק שני עירובין

בה.

מאן דשרי דהא א"ית ביה דיוורין. ובצנל^(ח) לית ציה דיוורין דליתסרו עליה ולפירוש הקונטרס דלית ציה דיוורין לא אסרו עלה משום גיפופי: **ומאן** דאסר וימנין דאית ביה דיוורין. שהצנמים שאכל הצרחה יפתחו צמתיהן לרצחה ויאסרו הרצחה על בני מתא להוציא צה כלים שצצמו צמוכה ומשום

הכי אסור לטלטל ממתא לרצחה דשמת

יטלטלו גס לאחר פתיחת הדיוורין צלא

עירוצ כמו עמה אצל רצחה גופיה

שרי שהרי אף לאחר שיפתחו ומתר

לטלטל כלים שצצמו צמוכה:

שאם עשה מחיצה ע"א שפת התל

שהועי'. רש"י לא גריס

על שפת התל דהוה משמע לאזנן

הדרים למטה אלא גריס על התל

והועיל לאזנן הדרים על התל ומיהו

צריך לפרש דמיירי על שפת התל שאם

הרחיקו ד' מן השפה אין שם חידוש

דהכי נמי למטה אם הרחיק הועיל:

אכסדרה בבקעה. רש"י פירש

לקמן

פרוזה מארצעה רוחומיה והשתא

אחי שפיר הוה דנקט צבקעה שאין

שם מחיצות ולא נקט צחצר וגרס

לקמן צפרק כל גגות (דף נד).

דמשני שמואל אדשמואל כי לית ליה

צד' אצל צג' אית ליה וקשאי

לפירושו דצסוכה אמרינן דאפילו

צשמי רוחות זה כנגד זה לא אמרינן

פי תקרה יורד וסותם משום דהוי

צמניו מפולג ומפרש ר"ת דלכסדרה

אית לה שלשה מחיצות כדאמרין

צפרק לא יחפור (ב"ב דף צה): **עולם**

דומה לאכסדרה ורוח צפונית אינה

מסובצת וגרס צפרק כל גגות (לקמן)

דף נד): כי לית ליה צשלש אצל

צד' אית ליה פירוש שיש ג' מחיצות

ומעט מן הרציעית ורצ אית ליה פי

תקרה יורד וסותם אפי' צשמי מחיצות

וצזה שלא כנגד זה והא דלא נקט

אכסדרה צחצר משום דסתם אכסדרה

צחצר יש לה ג' מחיצות להכי נקט

צקעה דאפי' כי ליכא אלא שמי מחיצות

אמר רצ פי תקרה יורד וסותם:

אי

דארעא דגר ואתא ישראל אחרינא רפק בה פורתא בתרא קני קמא **לא קני מ"ט** בעידנא דשדא **לא קא שבח** כי קא שבחא ממילא קא משבחא **ואלא** לענין שבת הוי מחיצה הנעשה בשבת **י** ותניא כל מחיצה הנעשה בשבת בין בשוגג בין במזיד שמה מחיצה לאו איתמר עלה אמר רב נחמן **לא שנו אלא** לזרוק אבל לטלטל אסור כי איתמר דרב נחמן אמזיד איתמר ההיא איתתא דעבדה מחיצה על גבי מחיצה בנכסי הגר אתא ההוא גברא רפק בה פורתא אתא לקמיה דרב נחמן אוקמה בידיה אתת איהי וקא צווחא קמיה אמר לה מאי איעביד לך דלא מחזקת כדמחזקי אינשי **י** קרפף בית שלש וקירה בו בית סאה **י** רבא אמר אזיר קירווי מייתרו ורבי זירא אמר **י** אין אזיר קירווי מייתרו לימא **י** רבא ורבי זירא בפלוגתא דרב ושמואל קא מיפלגי **י** דאיתמר אכסדרה בבקעה רב אמר **י** מותר לטלטל בכולה ושמואל אמר אין מטלטלין אלא בד' אמות רב אמר מותר לטלטל בכולה אמרינן פי תקרה יורד וסותם ושמואל אמר אין מטלטלין אלא בארבע אמות לא אמרי' פי תקרה יורד וסותם **אי**

ותימחו ונחצט הכותל צצת אחת צצצת ולא נפל אלא נצלע והעליונות קיימות מהו: **אי** לנכסי הגר. קא מיעביא ליה אי לא קדס אחר והחזיק צהן עד שנצלעו התחתונות ונמלא שאין זו אלא מחיצות שעשה לו זה ומעכשו קניו לו: **דשדא ליפתא אפילו**. נטע לפת צגומא שמואל צקרקע הגר ולא חפרה הוה דאי חפרה צמכוש ראשון קנה: לא **קא שנת**. ולאו חזקה הוה ואנן נעל גדר ופרך כל שהוא תנן (ב"ב דף מב). מידי דמהוי הוי חזקה: **מחילא שנת**. וההיא שנתא לאו איהו מחזיק צה אלא לפת הוה דשנח ואילו. והכא נמי כיון דצשעתא דהחזיק לאו חזקה הוה כי הדור הוי מחיצות ממילא הוה דהוה ולא איהו דעביד: **אלא לענין שצפ**. אי משתרי צעליונות שהיו צנילות עד עכשיו: **לזרוק**. לחומרא: **וקירה זו צים סאה**. קירוי גג: **אזיר קירווי מייסרו**. סאה המקורה מיחסצא צהדי אידך כאלו לא קירוהו ואכתי הוי יותר מצית סאתים: **אין אזיר קירווי מייסרו**. דאמרין פי תקרה יורד וסותם: **אכסדרה**. מקורה צגג חלק כעליות שלנו ואינו משופע והיא קירוי שצכל הש"ס:

ה"נ

ושמואל פליגי, דאיתמר אכסדרא בבקעה רב אמר מותר לטלטל בכולה, אמרינן פי תקרה יורד וסותם והוויא לה רשות היחיד, ושמואל אמר אין מטלטלין בה אלא בד' אמות כרשות הרבים, לא אמרינן פי תיקרה יורד וסותם. י' זירא כרב דאמר פי תיקרה יורד וסותם, וזה המקורה נמי אמרינ' פי תיקרה יורד וסותם, ואין בזה שאינו מקורה אלא בית סאתים, ורבה כשמואל דאמר אכסדרה ורשות הרבים רשות אחת הן אין מטלטלין בהן אלא בד' אמות ואין ביניהן מחיצה מפסקת.

עין משפט ונר מצוה

לז א מיי פט"ו מהל'

שבת הלכה ח טוש"ע

ל"ח סי' שנה סעף ד:

לח ב מיי שם טוש"ע שם

סעף ה:

ל"ג א מיי שם טוש"ע שם

סעף ו:

[ל"ח] דר מיי שם הלכה

ט:

כ ה טוש"ע שם סי':

בא ו מיי פ"צ מהלכות

זכיה ומתנה הלכה

יא סתננ עשאן פג טוש"ע

ח"מ סי' ערה סעף כג:

מב ז ח מיי פט"ו מהל'

שבת הל' ט טוש"ע

ל"ח סי' שנה סעף ח:

מב ז מיי פ"צ מהל'

זכיה הל' י טוש"ע

ח"מ סי' ערה סעף כג:

מב י מיי פט"ו מהל'

טוש"ע ל"ח סי' שנה סעף

ח [וס'] אשכ סעף ג:

מב כ מיי פט"ו מהל'

שבת הלכה ז סתנ

עשין דרבנן א טוש"ע ל"ח

סי' שנה סעף י:

מב לו מיי פ"יו שם הלכה

לח סתננ שם:

^[א] אולי ר"ל לעיל דף ק' צאה דאמרין שם דנצחנה דמידין מישיקן דלמא מיעלך ע"ש